

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adusele sale „Foaiă Interesantă”, foaiă de glume „Bobîrnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaiă Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaiă națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOI.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile că și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

CINSTE CELUI CINSTIT!

Alexandru Nandra Hohai, din Dobra, îngropat pe cheltuelile clubului național.

Ce zile frumoase au fost acelea, Doamne! Di Dr. Aurel Vlad să hotărîse să pășască la Dobra de deputat, și noi toți, stimători și prietini ai dsale din Orăștie, am alergat la Dobra, să dăm mână de ajutor însușeșilor frați de acolo, cari să ridicaseră ca tot alți apostoli luminași ai românismului înviat, care să avîntă în luptă mare și dreaptă, pentru a-și cuceri locul ce i-se cuvine! Iar sufletul nostru al tuturor, era însuși purtătorul steagului, candidatul, care, om tiner, plăcut la chip și la graiu, cucerea pe unde trecea, în-șit nu era chip a nu te alipi la tabăra lui, dacă numai o schintee de duh românesc era în inima ta.

Cîte fapte neuitat de frumoase am avut privilegiu a vedea în jurul acelei alegeri! Am văzut bătrîni neputincioși, venind răzîmași pe oîrji, numai să-și poată și ei împreuna glasul lor cu glasul neamului care va ieși biruitor în această zi în acest loc! Am văzut bolnavi veniți în car, culcași pe perini, și zăcînd aci în tabăra națională, numai ca să ajungă a-și da și ei votul lor pentru fiul iubit al neamului. S'au dus spriginii de sub-suori de frații lor, până la sala de votare.

Iar ce ne-a făcut să ne crească inima mai mult ca toate, și să ni-se umple ochii de lacrimi de fericire, — era, că am văzut între cei veniți în tabăra cîstei și așa oameni săraci, încît unii din ei erau aproape cerșitori, și totuși au respins cu mîndrie de sfinți, toate ispitele cu care oamenii stăpînirii i-au impresurat și au cercat a-i trage în mrejele lor!

Printre acești oameni cu suflet de sfinți ai neamului, era și săracul Alexandru Nandra zis Hohai, din Dobra, om ce nu avea nici o avere, ba trăia din mila obștei, umbra dela casă la casă cerînd ajutor de pe o zi pe alta. Și nici acest om năcăjit în cele lumești, așa de lipsit în cele materiale, nu s'a lăsat cumpărat de trimișii dușmani, ci și-a adus și el sîrăclia trupească, acolo unde marea lui bogăție sufletească îl trăgea: în tabăra cîstei naționale!

Cu astfel de alegători cum să

nu iasă biruitor Dr. Vlad? Că și biraele fugise din căruța notarilor și să zmulse din mîinile lor care îi jîneau de mîneacă, și venise între noi și spuneau voioși:

— „Ce? O să mă jipe (lapede) solgăbirău din „pită”? O fi, da din mălaiu meu nu mă poate jipa”!

Și au votat cu noi!

Cît de frumos, în ce strălucită lumină ne răsare, printre acești cinstiți eroi naționali, chipul săracului la vedere, dar bogatului la suflet, Alexandru Nandra Hohai, — despre a cărui încetare din viață primim știre cu înduioșare. L'a chemat Dzeu dintre cei ce sufereau pe pămînt, ca să-l așeze acolo unde e pace și bine vecinic, între aleșii și bunii său, în ceriuri.

Istoria zbuciumatelor lupte a necăjitului nostru neam de pe aceste plaiuri, va scrie numele săracului Alexandru Nandra dela Dobra, în șirul celor mai curajii eroi naționali, și pomenirea lui va străluci din neam în neam, ca pildă luminată și chemătoare!

Că nu numai atunci odată s'a purtat el așa frumos, ci și la toate celelalte alegeri ce au urmat! Și atunci cînd a văzut că steagul național a fost zmulș prin mișelie din mîna dlui Dr. Vlad, apoi din a dlor Dr. Rozvan și N. Ivan, — el a rămas neclintit spriginitor al acelui steag, căzînd cu el, plîngînd cu el, dar nedespărîndu-se de el pentru toate bunățile pămîntului!

Clubul nostru național din Dobra a dat și din acest privilegiu proba unei gîndiri și simțiri gingașe, cînd a hotărît, că pe răposatul în Domnul să-l îngroape pe cheltuiala clubului, să-i facă așazicînd îngropăciune națională, ca unuia din cei mai vrednici fii ai neamului!

Marți în 11 Febr. n. a fost dus la mormînt luînd parte tot poporul și mulți veniți din comunele vecine, — ca să dea prinusul vrednic al acestui suflet românesc, de care nu s'a putut apropia stricuciunea celor cu sacul cu arginții sclipicioși și sunători, cari alît de ciudat lasă

pete negre, în vecl neșterse, pe mîinile celor ce i-au primit, și învăluie în raze de lumină pe acei ce i-au respins!

Învălit în aceste raze strălucite pleacă din mijlocul nostru și fericitul în Domnul Alexandru Nandra dela Dobra, — și pe care Dzeu să-l așeze între cei buni și aleși ai sei în ceriuri!

P. S. Să vor fi întrebînd unii: Cum să poate că un om așa sărac să fi fost alegător? Lămurim: Era pe temeiul dreptului vechiu moștenit, nu pe temeiul de cenz de dare. Părinții de-ai lui, ca grănițeri, au primit, ca și multe alte familii din Dobra, titlul de nobili (nemes) pentru faptele lor brave în războaie. Au fost osebiți, făcuți nobili, dar au rămas tot Români săraci. Vlăstar al unei astfel de familii era și răposatul Nandra, cel rămas în sărăcie, dar atît de nobil în inima lui — în deosebire de mulți alții, nobili cu bogăție, dar ne-nobili în lăuntru lor!

O mare bucurie pe care noi n'o putem împărlăși

— „O strălucită învingere a partidului nostru național”. —

Foaiă oficioasă a partidului nostru național, „Românul” dela Arad, a adus de curînd, un articol sub titlul „Zvonurile de pace”, prin care vrea să facă obștei românești o mare bucurie, vestînd, că guvernul din Pesta s'a slobozit la povești politice cu partidul național român, și că între conducerea partidului și capii politici ai țării, curg ceva sfătuirii, chibzuirii, cari ar avea de jîntă un fel de împăcare între Români și Unguri.

Și foaiă partidului nostru să arată fericită de acest pas al guvernului, spunînd că el nu poate avea darul de a „stupefia” pe Români, — adecă de-a le face greață politică. Nu. Căci, dacă jînem samă de faptul, că până aci oamenii stăpînirii cînd cercau ceva atingere cu Români ori a apropia pe Români de ei, să adresau toldeuna Archie-reilor ori unor bărbați singuratici, și nici odată conducerii partidului național, — apoi, dacă acum s'au adresat conducerii partidului nostru, — „noi trebuie să privim acest fapt ca o mare și reală (pipăit) învingere a partidului nostru național”. ... „Acestă etapă (stație în drumul cel-facem) în lupta pentru dreptele noastre așteptări naționale, formează o strălucită învingere a partidului nostru național și este de cea mai mare greutate pentru viitor”.

„Nu poate deci să se alle Român cu inima la loc și cu scaun la judecată, care să nu să bucure, cînd s'ar adeveri zvonul că, fie guvernul de azi al Maieslăji Sale, fie un alt factor politic chemat, s'a adresat comitetului executiv al partidului național român, cu încercarea de a pacifica politicește pe Români din Statul ungar”.

Și uite, noi, chiar cu primejdia de a fi socotiți a nu avea inima la loc, nici scaun la judecată, — nu ne putem bucura așa tare de ce ni-se descopere prin articolul de care vorbim.

Căci noi vedem în tot lucrul un simplu joc făjarnic al unor vulpoi politici îmbătrîniți în viclenie și în tragerea pe sfoară a contrariilor lor politici, — înțelegem, firește, pe politiciii maghiari dela cîrmă, — cu niște soli ai unui popor asuprit și chinuit și de mult doritor după niște zile mai bune. Acești soli, conducătorii nostri politici, cari pun în cuvintele și în faptele lor, ca omul năcăjit, și în inimă, nu numai socoteală rece, și mai ales nu numai viclenie și gînduri ascunse despre cum să tragi pe sfoară pe cel cu care te fîrgești, — acești soli, cari până ieri s'au văzut mereu respinși, bătuți cu petri, pleznii cu biciul politic și în diele și încolo în largul țării, — s'au înduioșat cînd au văzut că din tabăra vrășmașă să desface un sol cu pînză albă în virf de băj, ca semn că vine spre ei în numele păcii, — și de bucurie că vād acest lucru neașteptat, au pus jos toate armele și s'au dat la vorbă de pace dară, cu trimisul contrariilor.

Apoi tare-tare să înșală acei care nădăjduesc un bine real, simțit, pipăit, dela aceste divăniri politice între capii politiceii maghiare șoviniste de azi, și capii nostri politici.

Întii și nții scriitorul articolului dela Arad nu cunoaște lucrurile, cînd ne dă ca mare temei de bucurie faptul, că acum pentru *intia oară* un guvern „al Maieslăji Sale”, stă de vorbă cu partidul național român, și așadar asta ar fi o mare biruință (!) a acestui partid. Această „intie biruință” a avut-o partidul nostru național la 1894, cînd guvernul de pe atunci a cercat iară să se apropie de conducerea partidului, și fiindcă acel comitet național era șliut ca foarte mîndru și neînduplecat, și lucrător, de răsuna țara și România și Austria și alte

lări de veștile comitetului național român, care duce luptă grea și mare contra politice maghiare sugrumătoare de poporul român, — guvernul știind că mîndrul Dr. Rațiu și soții n'au să vină să-i bată în ușa în Pesta la un semn al lui, *« trimis el din stîlul seu pe un ministru, pe Hieronimy, la Români din Ardeal, să caute a veni în a-tingere cu comitetul lor național, a-l întreba ce voește și cari ar fi punctele de pace, în schimbul căror partidul să-și domolească zgomotul luptelor sale, sau, cum s'ar zice azi, să pacifice pe Români? »*

Știm ce a răspuns comitetul național: *« Nici de vorbă n'a stat cu ministrul maghiar, nimenea nu l'a căutat, precum el aștepta, și în nici o firguală cu el n'a intrat! — Și Hieronimy s'a întors la Pesta furios și a trînit porunca de opreliște a ființei partidului național român! Iar conducerea partidului a zis: „Mai bine așa, decît cu o minciună de pace, precum ar fi în stare s'o facă un satrap ca Bánffy, „pace“ care ne-ar aduce cel mult o zăpăceală foarte primejdioasă în rîndurile partidului și la conducerea lui!“*

Al doilea cuvînt greșit pe care își întemeiază articolul dela Arad bucuria sa, e, cînd zice: „iată, în sfîrșit, partidul național român, prin hărnicia sa și prin înțelepciunea conducerii sale, a știut să silească pe conducătorii Monarchiei Habsburgice (!), ca să-l recunoască“. etc.

O, Doamne, cît de fericiți am fi să putem și noi crede acest lucru! Dar, abătînd dela ce înșine simțim și vedem și credem, — însuși acest articol ne arată, că de unde vine sila pe capul guvernului de a ținea pe Români de povești, legănuindu-i în făgăduințe amăgitoare, în vestitul „Nesze semmi, fogd meg jol“ (Na nimica, prinde-o bine!) al Maghiarilor. Da, însuși scriitorul articolului o spune, pe la urmă, cînd zice că: „chestiunea națională a Românilor din statul ungar... atînge interesele (trebuințele) din afară ale Impărăției austro-ungare, este o chestiune internațională“.

„Mari interese internaționale au apăsă cumpăna monarchiei în direcția recunoașterii în sămănătății Românilor din statul ungar, ca element aproape hotărîtor în lupta dintre cele două mari blocuri de cristalizare politică!“ — zice articolul.

Da, acesta-i adevărul! Din starea lucrurilor din afară, internaționale, dintre state, isvorește și sila ce s'a făcut celor din Pesta de-a să pune la povești cu noi.

De-aceea, cercurile conducătoare ale Impărăției au chemat pe capii blăstămășilor din Pesta și le-au zis: „Faceți cumva, ca Români să mai tacă, cel puțin acum, cînd pot veni peste noi vremuri grele, în cari armata cea frumoasă și voinică a României, ne va fi de lipsă ca pânea cea bună! Că de-i lăsați să mai deie șipete

de durere, s'ar putea întîmpla să se ridice „aliata“ noastră, România, cu cereri față de voi Ungurii, dacă e să vie alături cu noi. Și apoi ar fi vai de noi, de s'ar da România cumva alături cu Rușii și nu ne-ar mai fi nouă scut bun și cald spre Răsărit“...

Politicii unguri au înțeles însămintarea clipei și — atunci s'a desfăcut din rîndurile lor solul cel cu cîrpă albă 'n vîrf de băț și a venit spre conducerea partidului nostru, cu zimbete de „jó barát“, și a început a le spune politicilor noștri vorbe dulci în urechi. Dar și asta, așa, prin unghere, pe unde sa nu-i vadă nici audă marea obște ungurească!

Nimic nu poate fi azi mai prețios pentru politica maghiară la Pesta, ca și pentru cea a Impărăției peste tot, la Viena, ca tăcerea partidului național român! Avînd aceasta Lukács și Tisza să duc la Viena și zic: „Iacă, Impărate și voi diplomaților, vedeți că ne-am înțeles ori suntem pe calea cea mai bună a înțelegerii cu Români, chiar așa cum voi ni-o cereți. Vedeți că nu mai mișcă nici o frunză în codrul lor! Sunt împăcați!“

Impăratul fericit mulțumește lui Lukács, îi dă o medalie cît pumnul pentru vrednicie. României i-să spune: Stai numai aci lîngă mine, că vezi că și frații tei de pe coprînsurile mele sunt mulțumiți! Nu vezi cum tac? Nici un semn al nemulțumirii! Și dă și lui Maiorescu o medalie, ca semn al preteniei calde și a înfrățirii politice dintre state!

Pentru marea obște ungurească înse, Lukács și Tisza, arată faptele lor: După episcopia greco-catolică maghiară, legea cea nouă de alegeri, a cărei bunevoine față de noi chiar dl Lukács a avut lipsa de tact să le descopere (vezi articolul privilor la asta mai jos); închiderea școlilor noastre, sugrumarea lor prin noua lege școlară care ne pune să ne măsurăm în puteri cu el, cu statul, știind că n'avem de unde da cît dă el, și așa ni-se vor sînge școlile ca mîne toate!, — și altele.

Ba și bănuirea adevărului, că ei stau ceva de vorbă cu puturoșiiăștia de Valahi îi genează, și să lapadă de acest adevăr ca de bubă rea. Numai de curînd o foaie oficioasă din Pesta a dat desmînșire din peana lui Tisza, ce s'ar fi urmînd ceva pertractări, între ei și Români! Ci-că așa cu oameni singuratici, înîmplător, mai vorbesc ei de treburi de astea, dar mai mult nimic!

La ce roduri va ajunge partidul nostru pe urmă pertractărilor atît de tînuite de acum? Iaca la cari:

Gurernul îl poartă cu vorbă dulce, până trece primejdia războiului, — cînd apoi și cei din Viena și cei din București, își vor vedea de treburile lor, iar cei din Pesta își vor vedea și ei de treburile lor, după receptul vechiu față de noi!

Ea să vezi încă ceva și mai

frumos: În timpul acesta al „armistițiului“ dintre partidul nostru și guvern, acesta își va trece prin dietă și legea cea nouă de vot, și va spune în sus la Viena și peste Viena va telefona fără sîrmă la București, că „doar nici partidul național român nu e nemulțumit cu noua lege! Nu-l vedeți ce liniștit e?“

Vor trece clipele astea în care „...marile interese internaționale apăsă cumpăna Monarchiei în direcția recunoașterii însămintății Românilor“... și ca mîne vom fi iar acolo, că noi înșine să apăsăm acea cumpănă! — Și aci începe teama și grija care nouă ne tulbură bucuria de care să vede că cei dela conducerea partidului nostru sunt azi pătrunși. Căci vrednicia noastră n'o vedem înălțîndu-se greu și impunătoare din lucrările partidului, încît noi în aceea să ne vedem chezeșia, că și după liniștirea încordatelor stări din afară, să tragem și mai departe în cumpănă, cum să pare că tragem azi, pe un timp oarecare.

Nouă așa ni se pare, că clipe foarte însemnate au fost scăpate de politica noastră românească de a fi folosite, așa precum s'ar fi căzut și cum să puteau folosi.

Cîndurile guvernului din Pesta față de noi și oglinda politice lui

viitoare, o vedem în lămuririle date de Lukács (vezi-le pe pag. 5) asupra legii nouă de vot și în preșul ce a pus pe deputații noștri, trecîndu-i cu totul cu vederea la alegerea comisiei care să discute legea de vot. Nici măcar privilegiu a-și arăta părerea în acea comisie nu le-a dat, — decum să-și plece cumva cu bunăvoință urechea spre poporul român care grăește prin deputații săi.

Stăm în fața unei strașnice tra-geri pe sfoară a politicei românești, care așa de ușor a lăsat să i-să pună palma pe gură, chiar acum, cînd mai virtos ca ori-și-cînd trebuia să fie intransigentă, și să facă să i-se audă glasul, să-și arate puterile!

Așa ceva numai în ajunul alegerilor de deputați ce trecură am mai văzut, cînd guvernul, chiar ca acum, sta de vorbă cu deputații noștri, nu pentru-că le recunoștea ceva, ci pentru-că le pregătea zdrăvăna tragere pe sfoară care li-o arătă în ziua alegerilor! Și cu aceeași „bună-credință“, ai noștri erau mulțumiți că — guvernul pertractează cu ei, și o socoteau, ca și azi, de o răzbatere, de o învingere a politicei noastre, față de îndărătnicia de până aci a politicei din Pesta...

Ce urmă, — văzurăm.

Războiul.

Lupta ține încă cu înverșunare. — În cîteva locuri Turcii au trecut dela apărare la atacare! Și au ajuns a respinge pe Bulgari în mai multe puncte!

La Ianina Turcii au bătut cumplit pe Greci! — La Scutari a fost o mare baie de sînge, căzînd vre-o 2000 de Muntenegreni și Sirbi și vre-o 4000 Turci! Adrianopolul să ține încă!

Știrile mai nouă ce sosesec de pe cîmpul de luptă, sunt pe cît de singeroase pe atît stîrnitoare de uimire. Căci în Turci pare a să fi înălțat, pe o clipă macar, vechiul suflet de eroi, și cît din vitejie, cît din desnădăjduire, ei s'au aruncat zilele astea cu tărie nebiruită asupra Bulgarilor, — respingînd pe aceștia în mai multe puncte! Bulgarii s'au retras din fața forturilor (întărituri de cetățuie) dela Ceatalgea pe zăce kilometri napoi, lăsînd după sine cîmpul presărat cu morți și răniți, — printre cari ci-că s'a aflat și un oficer rus, — sâmn că în șirele bulgare luptă și ajutoare rusești, venite aci ca voluntari.

Foarte singeroase au fost încăerările ce s'au dat la cetățuile împresurate Adrianopol, Scutari și Ianina, dintre cari încă nici una nu a căzut în mînile celor ce le împresoară!

Iaca știrile mai nouă (de Simbătă încoace):

Duminecă, 9 Feb.

London. — Armatele bulgare de pe fîrmul mării Marmara, ieri

și azi au fost bătute într'una de tunurile de pe corăbiile turcești, — până le-au silit să se retragă. Într'aceea Enverbey (noul și inimosul comandant turc, care a mai băgat suflet în oștirile turcești), s'a dat jos de pe corăbiile pe pămînt la Rodosto, cu o întregă divizie și a cuprins împrejurimile dela Rodosto.

Bulgarii, strîmtorați de Turci, au fost siliți a să retrage, dar primînd întăriri nouă, ei au atacat de nou cu toată puterea liniile turcești. Turcii înse fiind ajutați de focul de pe corăbiile, lupta s'a sfîrșit cu înfrîngerea Bulgarilor!

Sofia. — În vreme ce Turcii dela Gallipoli așteaptă să fie atacați de Bulgari, la Ceatalgea au trecut ei în atacare. De trei ori au ieșit cu atac asupra Bulgarilor, dar de toate trei orile au fost respinși de Bulgari!

Țarigrad. — Dela Ceatalgea să raportează aici (în Constantinopol): Inimicul urmează a să retrage dela Ceatalgea. În firul retragerii s'au întîmplat repeșite încăerări între armatele turcești și Bulgare, care s'au oșrit în loc și au luat lupta de nou. Dar toate s'au sfîrșit cu retragerea mai departe a Bulgarilor. Îndeosebi

„CRIȘANA”, institut de credit și de economii, societate pe acții în Brad.

CONVOCARE

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „CRIȘANA”, sunt invitați prin aceasta la a

V-a adunare generală ordinară,

care să va ține în BRAD, Duminecă, în 25 Februarie st. n. a. c., la 2^{1/2}, ore d. a., în localul institutului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constatarea numărului acționarilor și al acțiunilor pe cari le reprezintă.
2. Denumirea alor 2 notari și 2 scrutinători.
3. Raportul Direcțiunii și al Comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1912, și stabilirea bilanțului.
4. Propunerea direcțiunii și decidera asupra împărțirii veniului curat.
5. Darea absolutului pentru Direcțiune și Comit. de supraveghiere pe anul de gestiune expirat.
6. Propunerea Direcțiunii pentru modificarea §. 12 din stat. fondului de penziuni al funcționarilor.
7. Fixarea prețului marcelor de prezență pro 1913 pentru membrii Direcțiunii și a cheltuielilor de călătorie pentru membrii Comitetului de supraveghiere
8. Alegerea alor 4 membri în Direcțiune pe un period de 3 ani și a unui membru în Direcțiune pe un period de 2 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari asupra următoarelor dispozițiuni din statute:

§. 21 al. 2. „Femeile se reprezintă prin plenipotență, minorii prin tutorii, curanzii prin curatorii lor, societățile, corporațiunile și institutele prin reprezentanții lor legali, chiar dacă aceștia din urmă nu ar fi acționari”. §. 22. Numai acei acționari au drept de vot, cari sunt trecuți ca proprietari de acții în cărțile societății cu cel puțin 6 luni înainte de adunare și cari își depun cu 24 ore înainte de aceasta, pe lingă revers, acțiile lor, eventual și dovezile de plenipotență la cassa societății, eventual la locurile destinate de direcțiune. Avizul despre adunarea acțiunilor la locurile destinate, are să sosască cu 24 ore înainte de ținerea adunării”.

In legătură cu cele cuprinse în §-ul din urmă notificăm, că pentru depunerea, resp. primirea acțiunilor și extradarea documentelor despre depuneri s'au designat, resp. au fost rugate institutele: „Agricola” (Hunedoara), „Albina” (Sibiu), și filiala Lugoj, „Ardeleana” (Orăștie), „Cassa de păstrare” (Săliște), „Decebal” (Deva), „Ustredni” boncă filiala Viena, „Vlădeasa” (B. Huedin), „Zărădeana” (Băița), „Zlăgnea” (Zlagna) și filialele institutului din Hălmagiu și Gurahonț.

Brad, la 30 Ianuarie st. n. 1913.

DIRECȚIUNEA.

Onorată adunare generală!

In decursul anului trecut am ținut mai multe școntrări, alif la centrală, cit și la filiale, cu cari ocaziuni ne-am convins despre corecta administrare a institutului.

Bilanțul încheiat cu 31 Dec. 1912, cu un profit curat de K 61.454.42 l'am controlat și aflat exact. Vă propunem deci a) să binevoiți a aproba bilanțul, b) a distribui profitul curat în conformitate cu propunerea direcțiunii, la care și noi ne alăturăm și c) a da pentru anul 1912, alif direcțiunii, cit și comitetului de supraveghiere absoluturiul.

Brad, la 23 Ianuarie st. n. 1913.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

George Părău m. p. președinte Savu Stănilă m. p. I. Perian m. p. Nicolae Popp m. p.
Andron Bogdan m. p. Dominic Rațiu m. p.

Active.		CONTUL BILANȚ cu 31 Dec. 1912.		Pasiva.	
Cassa	K 19.524.23	Capital societar	K 200.000.—		
Bon în Giro-Conto și la alte bănci	„ 7.650.20	Capital soc. incurs din em. II	„ 138.762.50	K 338.762.50	
Cambii	K 912.182.60	Fond de rezervă general*	„ 189.195.10		
Cambii cu acoperire	„ 753.361.—	Fond de rezervă special	„ 11.374.63	K 200.569.73	
Obligațiuni asig. cu ipotecă	„ 581.023.94	Fond de penziuni**)	„ ”	37.689.44	
Obligațiuni cu caventa	„ 312.031.88	Depozite spre fructificare	„ ”	1.415.997.29	
Lombard	„ 6.737.—	Reescont	„ ”	603.701.—	
Efecte	„ 82.943.50	Diversi creditorii	„ ”	83.746.09	
Realități	„ 106.000.—	Interese transitoare anticipate	„ ”	40.816.78	
Mobilier	„ 6.930.—	Interese după capitalul societar em. II	„ ”	5.647.10	
		Profit net	„ ”	61.454.42	

*) O parte din ele sunt intabulate.

*) Cu dot. din a. acesta va fi K 200.684.12

**) „ „ „ „ „ „ „ „ 42.834.88

Debit.		Contul Profit și Pierdere.		Credit.	
Interese de depuneri	K 71.511.14	Interese de cambii	K 86.508.52		
Interese de reescont	„ 51.655.44	Interese dela cambii cu acoperire hipotecară	„ 62.417.61		
Interese după fondul de penziuni	„ 1.700.92	Interese dela oblig. asig. cu ipotecă	„ 46.420.45		
Salare	„ 24.169.50	Interese dela oblig. cu caventa	„ 30.546.63		
Bani de cvartir	„ 3.375.—	Venite dela efecte	„ 2.835.—		
Marce de prezență	„ 2.230.—	Venite dela realități	„ 6.513.31		
Diverse spese	„ 12.233.86	Provizțiuni	„ 20.670.14		
Dări și competențe	„ 15.689.52				
Dare după depuneri	„ 7.151.17				
Chirie	„ 600.—				
Diferință de curs la efecte	K 807.—				
Amortizare din realități	„ 1.169.54				
Amortizare din mobilier	„ 1.039.15				
Amortizare din împrumuturi	„ 1.125.—				
Profit net	„ 61.454.42				

K 255.911.66

K 255.911.66

Comșa m. p.,
dir. executiv.

Brad, la 31 Decembrie 1912.

p. pa. Ghița,
contabil.

DIRECȚIUNEA:

V. Damian m. p. preș. Cornel Lazar m. p., v.-preș. Dr. T. Papp m. p. Ioan German m. p.
Aron Roman m. p. Ioan Cutean m. p. Petru Rimbaș m. p. Romul Coțoi m. p. Ioan Mera m. p.
Vasile German m. p. Dr. Nicolae Robu m. p. Nicolae Bedea m. p.

Comitetul de supraveghiere:

Subscrisa comisune de supraveghiere am examinat contul prezent și l-am aflat exact.

Brad, la 23 Ianuarie 1913.

Georgiu Părău m. p., preș.

Dominic Rațiu m. p.
I. Perian m. p.

Savu Stănilă m. p.
Nicolau Popp m. p.

Andron Bogdan m. p.

Concurs.

Devenind postul de vicenotar comunal vacant prin abzi-cere în comuna Szelește, pentru îndeplinirea lui prin alegere es-criu concurs și invit pe candi-dații de notar cvalificați con-form cerințelor legii, — de a-și înainta prin autoritatea lor com-potentă, cererile instruate cu dovezile de lipsă, la oficiul pre-torial până în 16 Martie a. c.

Szelește, la 3 Faur 1913.

(2-3) Primpretorul cercuat.

Anunț de licitațiune.

Epitropia bisericei greco-ort. rom. din Orăștioara-de-jos vinde din mână liberă pe calea lici-tațiunii publice pămînturile de sub Nrii topografici 1166/1, 1166/2, 1183, 1184, 1187 din Orăștioara-de-jos și pămîntul din Orăștioara-de-sus Nrii top. 1040; cit și 20 bucăți acții dela insti-tutul Ardeleana și 10 acții dela Dacia.

Terminul de licitațiune e fixat pe 2/15 Faur 1913 la oarele 10 a. m. — în localul școalei confesionale din loc.

Cumpărătorii — sunt dateri a achita prețul acțiunilor la mo-ment; iar cumpărătorii pămîn-telor sunt dateri a depune un vadiu de 220 cor. și restul H va solvi în două rate cu inter-val de cite 15 zile.

Orăștioara-de-jos, la 4/II 1913 n.

I. Dumitru S. Adamescu
pres. com. par. 2-8 I. epitrop.

Cele mai desăvirșite
Legături de vâ-tămătură
cunt cele ces. și reg. privilegiate cu po-lette pneumatice de gumi.

Legători de pntece
pentru bărbați și fe-mei contra ori căror morburi din jos a pînteceleui, și contra foalelui atfirnător.

Gummi - ciorap pen-tru vîto um-late.

Picioare și mâni măiestrite
pe sama-putați (tăiați). pe sama-celor am-putați.

Mașini ortopedice
pentru umblat și spriginat

Corsete artificiale și spiginitoare.

Ținătoare oblu
pentru copii și fete crescați strămb precum și ori-ce af-ticli de lipsă la

îngrijirea de belnavi, pregăste dnpă cele mai mo-derne sisteme cu prețuri favorabile de fabrică.

Cel mai nou catalog ilustrat
cu 3000 chipuri, și instrucție de întrebuintare, trimite gratis și franco:
Fabrica ces. și reg. privilegiate de ban-dage (legători) și de articli igienici de gummi:
I. Keleti, Budapeșt, IV. Prov. Koronahegy u. 17

„GRĂNIȚERUL“, institut de credit și de economii, societate pe acții în H.-Dobra.
Filiale: în SOBORȘIN și MAROSILLYE.

CONVOCARE

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „GRĂNIȚERUL“ ca societate pe acțiuni, în virtutea §-ului 15 din statute să învină la

a XIV-a adunare generală ordinară,

ce să va țină în Dobra, la 12 Martie n. a. c., la oarele 10 a. m., în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Deschiderea adun. gen., numirea notarului și a doi scrutinători, cari au să verifice și procesul verbal.
2. Raportul Direcțiunii, Bilanțul anual și raportul Comitetului de supraveghiere.
3. Darea absolutului membrilor în direcțiune și în Comitetul de supraveghiere.
4. Distribuirea profitului curat, realizat cu finea anului.
5. Alegerea unui membru în Direcțiune.
6. Eventuale propuneri în sensul §-ului 26 din statute.

P. T. acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, să binevoiască a-și depune acțiile, conform §-ului 16 din statute, cel mult până în 11 Martie st. n. a. c., la cassa societății ori a filialelor, sau la cassa altor institute, cari sunt membre la „Solidaritatea“.

Dobra, din ședința plenară a Direcțiunii și a Comitetului de supraveghiere, jînută la 25 Ian. 1913.

DIRECȚIUNEA

Active.	CONTUL BILANT	Pasive.
Cassa — — — — — K 16.059'97	Capital societar — — — — — K 500.000'00	
Bon la Cassa de păstr. postală K 368'52	Fond de rezervă — — — — — " 157.615'10	
Bon în Giro-Conto la Banca	Fond de penziune — — — — — " 71.707'53	
Austr.-Ung. și la alte bănci K 2.625'02 K 2.993'54	Depozite spre fructificare — — — — — " 684.586'47	
Cambii — — — — — 840.417'00	Depozite de cassă — — — — — " 3.294'07	
Cambii cu acoperire hipot. — " 638.686'16 K 1.479.103'16	Avansuri pe efecte proprii — — — — — " 59.900'00	
Obligațiuni — — — — — " 3.224'00	Reescont — — — — — " 476.387'00	
Credite în Cont-curent cu acop. hipotecară " 275.330'95	Dividendă neridicată — — — — — " 360'00	
Efecte — — — — — " 143.800'00	Interese tranzitoarc:	
Imobilități — — — — — " 14.212'36	dela cambii — — — — — K 24.730'54	
Capital societar nesolvit — — — — — " 85.985'00	dela cambii cu acop. hipot. " 17.891'18	
Diverse conturi debitoare — — — — — " 12.823'08	dela obligațiuni — — — — — K 46'72 K 42'668'44	
Mobilier — — — — — K 4.950'10	Profit net — — — — — " 41.413'45	
după amortizare — — — — — " 550'10 K 4.400'00		
		K 2,037.932'06

Debit.	CONTUL PROFIT și PERDERE	Credit.
Interese:	Interese:	
pentru depozite spre fructif. K 41.757'81	dela cambii — — — — — K 79.489'00	
pentru fondul de rezervă " 5.935'17	dela cambii cu acoperire hipot. " 45.369'84	
pentru fondul de penziune " 1.886'76 K 49.579'74	dela obligațiuni — — — — — " 859'29	
pentru reescont — — — — — " 38.500'81	dela credite de cont-curent " 15.640'72	
Spese:	dela efecte — — — — — " 2.235'80 K 143.594'65	
salare funcționarilor, membri-	Provizțiuni și alte venituri — — — — — " 29.957'11	
lor din direcțiune, din comi-		
tetel de supr. și cenzorilor K 20.800'96		
chirie și relut de cuartir " 2.390'00		
tipărituri, registre, porto și		
alte spese de regie — — — — — " 5.262'93 K 28.453'89		
Dare:		
erarială și aruncuri — — — — — K 10.095'80		
10% după inter. dep. K 4.175'78		
10% d. int. fond. d. rez. " 593'51		
10% d. int. f. de pens. " 188.68 K 4.957'97 K 15.053'77		
Amortizări:		
din mobilier — — — — — K 550'10		
Profit net — — — — — " 41.413'45		
		K 173.551'76

H.-Dobra, la 31 Decembrie 1912.

Adam Leșnican m. p., dir.-exec.

Ioan Babeș m. p., contabil.

DIRECȚIUNEA:

Ioan Morariu m. p. Dr. Iosif Popoviciu m. p. Iosif Ognean m. p. Dominic Rațiu m. p.
Nicolae Gostae m. p. Toma Roșiu m. p.

Conturile prezente le-am examinat și le-am aflat în deplină regulă.

H.-Dobra, la 25 Ianuarie 1913.

Comitetul de supraveghiere:

Miron Oprean m. p., preș. Adrian Olariu m. p. Ioan Petroviciu m. p. Ioan Comloși m. p. Ioan Șuiaga m. p.

Rachiu!

Vindem dela 100 litre în sus, sau și per vagon,

Rachiu de prune, curat, simplu sau întors (pre-fript), cu prețuri moderate!

„PRUNA“

societate pe acții industrială și comercială în Ilia-Murășana—M-IBye.

3—3

AVIZ!

„ARDELEANA“, institut de credit în Orăștie solvește pentru depunerile cu anunț mai scurt 5%, pentru depunerile cu anunț mai lung 5½%, iar pentru depunerile corporațiilor compută 6%.

Direcțiunea.

Ce găsești în

„Calendarul Național“

dela Orăștie? Găsești prea frumoasa poveste a măreței vieți a întemeietorului neamului nostru, a Impăratului Traian, dată după *graiul de pe banii din zilele lui*. Istoria unui viteaz ca și care puțini a mai văzut lumea! Afii aci

36 chipuri de bani

din zilele Impăratului Traian, fiecare ban vorbind despre altă biruință ori faptă mare a lui! Găsim apoi

14 chipuri în colorii,

vinete și violete, foarte plăcute vederii, lucru ce în nici un alt calendar românesc, nu s-a aflat!

Prețul „Calendarului Național“ pe 1913, e: 40 fileri, și 5 fil. de postă (pentru cine cere unu ori două pe postă). Pentru cei ce iau mai multe spre a le vinde și ei mai departe în comune, să dau:

Până la 4 ex. cu prețul deplin (40 fil.);

dela 5—9 exemplare, cu 20 fil. unul (la care plătim posta noi).

dela 10 ex. în sus, cu numai 22 fileri unul, dar posta și-o plătește la scoatere primitorul.

Cal. „Păcălici“,

un calendar glumeț foarte bun, îl vindem cu următoarele prețuri:

Până la 4 ex. să plătesc cu prețul întreg (30 fil).

Dela 5—10 cu 24 fileri (căci trebuie să plătim noi posta pentru ele).

(Dacă au fost puse însă 2—3 în pachet pe lângă Calendarele Naționale, să plătesc cu prețul scăzut însemnat mai jos):

Dela 10 în sus, numai 20 fil. unul, dar posta o plătește primitorul la scoaterea pachetului.

Trimiteți cereri și banii după aceste Calendare, la:

Admin. „LIBERTATEA“

Orăștie — (Szászváros).

Povestea neamului

cu chipurile și versurile ei, scrisă a-nume pentru popor, — să află în broșurile (cărțile) scoase de foile naționale dela Orăștie, sub numele:

„EROII NOSTRI“

din care au ieșit cărticica 1 și 2, cuprinzând istoria neamului nostru românesc dela începutul lui până după venirea Ungurilor pe acest pământ.

Fiecare cărticică are mulțime de poezii ce cîntă mărirea străbună și chipurile eroilor străvechi și a faptelor lor mari. Prețul fiecărei cărticice e 30 fil. și 5 fil. de postă. Luată amîndouă odată, să trimit franco cu 65 fil.

Broșura 3. e sub tipar și va ieși în curînd. Vom da de știre.

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abraham Maou

(572) 37—

Orăștie (Szászváros).